

Asia Kuvan linkittäminen keskustelufoorumilla

Hakija X

Annettu 14.5.2014

Tiivistelmä

Ei-kaupalliselle internetkeskustelupalstalle oli sallittua sijoittaa tekijänoikeuslain perusteella suojattuun kuvaan vievä klikattava linkki, mikäli kuva oli saatettu kuvan oikeudenhaltijan suostumuksella internetissä kenen tahansa vapaasti saataville.

Kyse myös internetkeskustelupalstan sopimusehdoista.

LAUSUNTOPYYNTÖ

Hakija on pyytänyt tekijänoikeusneuvostolta lausunnon, miten tekijänoikeudellisesti arvioidaan kuvien näkymistä keskustelupalstalla keskustelun yhteydessä.

Hakija kertoo, että monella suomalaisella ei-kaupallisella keskustelupalstalla mainitaan sen yleisohjeissa, että kuvien liittäminen kyseisellä keskustelupalstalla tapahtuvaan keskusteluun edellyttää aina kuvan oikeudenhaltijan luvan. Hakijan mukaan tämä perustuu siihen, että kuvan kopiointi on tekijänoikeuden alaista. Hakijan mielestä minkä tahansa kuvan liittäminen keskustelupalstalla tapahtuvaan keskusteluun tapahtuu aina linkkinä tai keskustelupalstaan upotettuna kuvana eli kuvaa ei koskaan ladata, muokata tai kopioida minnekään, vaan se pysyy aina alkuperäisellä paikallaan palvelimella ja vain kuvan sisältämä informaatio on keskustelupalstalla nähtävissä. Siten tekijänoikeuksia ei rikota.

Hakija on täydentänyt lausuntopyyntöään esimerkillä, jossa hakukoneella on etsitty kuva spiraaligalaksista. Kuva löytyy eräältä keskustelupalstalta. Kyseisellä keskustelupalstalla käydään keskustelua tähtikuvista ja kaikki kuvat ovat näkyvästi esillä linkkeineen. Kuva liitetään suomalaiselle keskustelupalstalle (esim. <http://foorumi.avaruus.fi/index.php>) ja keskustelupalstalle tehdään keskustelun aihe esimerkiksi nimeltä ”spiraaligalaksien kuvia”. Tähän keskusteluun liitetään kyseessä oleva kuva img-

tageilla siten, että kyseessä oleva kuva näkyy suomalaisella keskustelupalstalla kuten keskustelupalstalla, josta kuva on alun perin otettu.

Hakija kysyy, onko monen suomalaisen keskustelupalstan käytäntö kieltää kuvien liittäminen keskusteluun ilman kuvan oikeudenhaltijan lupaa laitonta vai sallittua? Pitäisikö kuvan näyttämiseksi suomalaisella keskustelupalstalla olla kuvan oikeudenhaltijan lupa vai keskustelupalstan ylläpitäjän lupa?

VASTINEET

Lausuntopyyntöön ei ole pyydetty vastineita.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeuslain (404/61) 55 §:n mukaan tekijänoikeusneuvosto antaa lausuntoja tekijänoikeuslain soveltamisesta. Näiden lausuntojen luonne ei ole sitova.

Kuvan tekijänoikeussuoja

Tekijänoikeuslain (404/61) 1 §:n 1 momentin mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Säännöksessä mainitaan esimerkkinä suojatuista teoksista muiden muassa valokuvateos ja muu kuvataiteen teos. Tekijänoikeuslain mukaan valokuva voi saada suojaa tekijänoikeuslain 1 §:n mukaisena teoksena tai 49 a §:n mukaisena valokuvana.

Euroopan unionin tuomioistuin lausui 1.12.2011 antamassaan ratkaisussa C-145/10 (Painer), että valokuva voi saada tekijänoikeussuojaa, jos se on tekijänsä henkisen luomistyön tulos siten, että se kuvastaa tekijän persoonaa ja siitä käyvät ilmi tekijän vaapat ja luovat valinnat teosta tehtäessä. Kansallisen tuomioistuimen tehtävä on ratkaista lopullisesti, ylittyykö teoskynnys yksittäistapauksessa.

Tekijänoikeusneuvosto totesi lausunnossaan TN 2013:3, että valokuva ilmensi dramaattista tunnelmaa, jonka kuvaaja oli rakentanut luovilla valinnoilla esimerkiksi valojen käytössä, ajoituksessa, syväterävyydessä sekä kuvan sommittelussa ja rajaamisessa. Valokuva oli tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettu teos.

Sen sijaan lausunnossaan TN 2003:6 tekijänoikeusneuvosto toteasi, että olympiatulen sytyttämisestä otettu valokuva oli historiallisesta merkittävydestään huolimatta tavanomainen, ajankohtaisesta tapahtumasta kertova valokuva, joka ei erityisesti ilmentänyt valokuvan ottaneen henkilön omaperäistä ja persoonallista panosta.

Valokuvat, jotka eivät yllä teostasoon, saavat tekijänoikeuslain 49 a §:n mukaista suojaa. Kyseisen lainkohdan mukaan valokuvaajalla on yksinomainen oikeus määrätä valokuvasta, muuttamattomana tai muutettuna, valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin. Tämän yksinoikeuden piiriin kuuluu valokuvan saattaminen yleisön saataville esimerkiksi internetsivuilla. Tekijänoikeuslain 49 a §:n mukaan oikeus valokuvaan on voimassa, kunnes 50 vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona kuva valmistettiin. Valokuvaajalle tekijänoikeuslain 49 a §:ssä säädetyt oikeudet ovat muuten hyvin samankaltaiset valokuvateoksen tekijän oikeuksien kanssa.

Hakija ei ole pyytänyt lausuntoa nimenomaisesti mistään tietystä kuvasta tai kohdistanut kysymystään mihinkään tiettyyn keskustelupalstaan vaan hän on ainoastaan esittänyt kuvia ja maininnut yhden keskustelupalstan esimerkinomaisesti. Tästä syystä tekijänoikeusneuvosto ei arvioi, saako jokin lausuntopyynnössä esitetty kuva suojaa teoksena.

Linkittämisen tekijänoikeudellinen arviointi

Linkkityypit

Hakija on maininnut lausuntopyynnössään linkittämistavoista sellaisia, joilla linkittäjä ei tuo sisältöä linkin sisältävälle sivulle vaan linkin avulla siirrytään linkin sisältävältä sivulta toiselle internetsivulle. Tällaista linkittämistapaa kutsutaan usein vieväksi hyperlinkiksi. Linkki on voitu tehdä myös siten, että linkin avulla käyttäjä siirtyy uuden internetsivuston tiettyyn osaan eli kyseessä on vievä syvälinkki.

Hakijan mukaan kuvia esitettäisiin keskustelupalstalla myös img-tag -linkityksen avulla. Tällöin kuvan sijaintiosoite on kirjoitettu lähdekoodiin sille sivulle, johon kuva saadaan näkyville. Tätä linkitystekniikkaa käyttämällä sivun käyttäjän ei tarvitse klikata linkkiä vaan kuva näkyy valmiina sivulla.

Kappaleen valmistaminen ja teoksen saattaminen yleisön saataviin

Tekijänoikeuslain 2 §:n 2 momentin mukaan kappaleen valmistamisena pidetään sen valmistamista kokonaan tai osittain, suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi millä keinolla ja missä muodossa tahansa. Kappaleen valmistamisena pidetään myös teoksen siirtämistä laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa.

Tekijänoikeuslain 2 §:n 3 momentissa säädetään teoksen saattamisesta yleisön saataviin. Ensimmäisen kohdan mukaan teos saatetaan yleisön saataviin, kun se välitetään yleisölle johtimitse tai johtimitta, mihin sisältyy myös teoksen välittäminen siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teos saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

Linkittämisestä ei ole nimenomaista lainsäädännöstä. Linkkien tekijänoikeudellisen luonteen määrittäminen jää oikeuskäytännön varaan. Tietoyhteiskunnan tekijänoikeuksia koskevan direktiivin (2001/29/EY) kansallista voimaan saattamista koskevan hallituksen esityksen mukaan aineiston linkittäminen voi olla tekijänoikeudellisesti joko kappaleen valmistamista tai yleisölle välittämistä. Linkitettävän aineiston oikeudenhaltijan lupaa ei tarvita tilanteessa, jossa verkkosivut linkitetään toisiinsa niin, että linkin avulla siirrytään sivulta tai sivustolta toiselle. Toimenpidettä voi verrata kirjanmerkin tai alaviitteen käyttämiseen (HE 28/2004, s. 80).

Euroopan unionin tuomioistuin antoi 13.2.2014 klikattavia linkkejä koskevan ratkaisun C-466/12 (Svensson). Jutun kantajina oli neljä journalistia. Vastaaja ylläpiti internetsivustoa, jolla tarjottiin vastaajan asiakkaille luetteloja klikattavista internetlinkeistä muilla internetsivustoilla ja sanomalehdissä julkaistuihin artikkeleihin. Asiassa oli riidatonta, että kyseisten journalistien artikkeleihin saattoi tutustua vapaasti sanomalehti Göteborgs-Postenin sivustolla. Kanne korvauksen saamiseksi nostettiin sillä perusteella, että vastaaja hyödynsi kantajien artikkeleita saattamalla ne vastaajan asiakkaiden saataviin ilman kantajien lupaa.

Tuomioistuin totesi ratkaisussaan, että direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 kohdan mukaan: "(...) tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana". Direktiivin 3 artiklan 1 kohtaa oli tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna kaltaisena yleisölle välittämisenä ei voida pitää sellaisten klikattavien linkkien tarjoamista

internetsivustolla, jotka johtavat toisella internetsivustolla vapaasti käytettävissä oleviin teoksiin. Tuomioistuimen mukaan jäsenvaltio ei voi antaa tekijänoikeuden haltijoille kattavampaa suojaa säätämällä, että yleisölle välittämisen käsite kattaisi useampia toimia kuin ne, joita kyseisessä säännöksessä tarkoitetaan.

Ratkaisuun vaikutti yhtäältä se, että vapaasti internetissä julkaistuun aineistoon johtavan linkin ei katsottu laajentavan aineiston potentiaalista yleisöä, jonka tekijänoikeuden haltijat olivat ottaneet huomioon antaessaan luvan alkuperäiseen välittämiseen. Toisaalta linkityksellä ei puututtu linkitettävän aineiston tekijän määräysvaltaan, sillä teoksen poistaminen alkuperäiseltä internetsivulta estäisi pääsyn teokseen myös linkin kautta.

Tuomioistuimen mukaan sillä ei ollut merkitystä, antoiko linkkiä klikkaamalla näkyviin tullut aineisto sen vaikutelman, että se näytetään linkin sisältävältä sivustolta, vaikka teos todellisudessa olikin peräisin toiselta sivustolta. Koska tuomioistuin käsiteli ratkaisussaan vain klikattavia linkkejä, on epäselvää, koskeeko tuomioistuimen ratkaisu myös sellaista linkittämistä, jonka lopputuloksena teos näkyy sivustolla ilman, että internetin käyttäjän tarvitsee klikata kyseistä linkkiä.

Tuomioistuin ei ratkaisussaan arvioinut oikeudellista tilannetta artikkelit alun perin julkaiseen sanomalehden kannalta. Tuomioistuin ei myöskään ottanut kantaa esimerkiksi siihen, voiko linkkien asettajan toiminnan kaupallisella luonteella taikka linkittämisen systemaattisuudella tai laajuudella olla joissain tilanteissa merkitystä linkittämisen oikeudellisessa arvioinnissa. Tuomioistuin otti ratkaisussaan kantaa vain sille esitettyihin yksilöityihin kysymyksiin yleisölle välittämisen käsitteen tulkinnasta tietoyhteiskunnan tekijänoikeuksia koskevan direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti tilanteessa, jossa alkuperäiset tekijät olivat myöntäneet luvan käyttää teoksiaan lehden avoimella verkkosivustolla, jolle pääsyä ei ollut rajoitettu millään tavalla.

Tuomioistuin korosti tekijänoikeuden haltijoiden luvan tarvetta silloin, kun teokset ovat sivustolla yksinomaan rajoitetun yleisön saatavilla. Svensson-ratkaisun perusteella on selvää, että jos ei-kaupallisella keskustelupalstalla linkitetään klikattavalla linkillä kuvaan, joka on julkaistu toisella sivustolla, johon on ollut rajoitettu pääsy, kyse on tällöin kyseisen kuvan saattamisesta linkittämällä uuden yleisön saataville, mikä on kuvan oikeudenhaltijan yksinoikeuden piirissä ja edellyttää siten hänen suostumustaan.

Euroopan unionin tuomioistuimessa on vireillä linkittämistä koskevia asioita C-279/13 (C More Entertainment AB v Linus Sandberg) ja C-348/13 (BestWater International). C More Entertain-

ment -asiassa on kyse siitä, onko sallittua asettaa internetsivulle linkki tekijänoikeudella suojattuun aineistoon, jonka oikeudenhaltija on asettanut sivulleen vain maksavien asiakkaidensa saataville. BestWater-asiassa on kyse siitä, miten arvioidaan toisen oikeudenhaltijan tekijänoikeudella suojattuun aineistoon vievän niin sanotun kehyslinkin asettamista internetsivulle.

Tekijänoikeuden haltijan hiljainen suostumus internetissä olevan aineiston hyödyntämiseksi

Oikeutta hyödyntää internetissä olevaa sisältöä on perusteltu oikeuskirjallisuudessa niin sanotulla implied licence –konstruktiolla (hiljainen suostumus). Laittaessaan sisältöä vapaasti yleisön saataville internetiin sisällön oikeudenhaltijan katsottaisiin antaneen hiljaisen suostumuksensa linkittämiseen sivulle (Taina Pihlajarinne: ”Lupa linkittää – toisen aineiston hyödyntämisen tekijänoikeudelliset rajat” 2012, s. 223). Hiljainen suostumus –konstruktion taustalla on oletus internetissä olevan sisällön muita käyttöympäristöjä laajemmasta käyttöoikeudesta. Oletus internetaineiston laajemmasta käyttöoikeudesta perustuu internetin luonteeseen ympäristönä, jossa tieto on lähtökohtaisesti avoimesti saatavilla. Huolellisesti toimivalta tekijänoikeuden haltijalta voidaan edellyttää tuntemusta muun muassa käyttöympäristön toimintatavoista. Mainitut käytännöt eivät kuitenkaan voi johtaa aineiston rajoittamattomaan hyödyntämiseen (Pihlajarinne 2012, s. 224).

Oikeuskirjallisuudessa on esitetty, että oikeudenloukkaus olisi kyseessä vain, jos oikeudenhaltijan suostumusta kyseiseen tekoon ei olisi johdettavissa osapuolten välisistä toimista (Katariina Sorvari: ”Vastuu tekijänoikeuden loukkauksesta erityisesti tietoverkkoympäristössä. 2005, s. 258–259). Oikeudenhaltijan hiljaisen suostumuksen olemassa olo arvioitaisiin objektiivisten seikkojen perusteella (Pihlajarinne 2012, s. 222–223). Kansallisessa ja kansainvälisessä oikeuskäytännössä ja oikeuskirjallisuudessa on suhtauduttu ristiriitaisesti hiljaisen suostumuksen konstruktiin. Svensson-ratkaisussa ei ole käsitelty hiljaista suostumusta.

Linkityksen suhde sananvapauteen ja tekijänoikeuteen

Suomen perustuslain 12 §:n mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen kuuluu oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään sitä ennakolta estämättä. Linkittämisen arvioinnissa on punnittava ja tasapainotettava sananvapausargumentteja ja tekijänoikeussuojaa keskenään. Tällöin tulee ottaa huomioon sekä oikeudenhaltijoi-

den että käyttäjien näkökulma. On kuitenkin huomioitava, että tekijänoikeuslaissa rajoituksineen on jo pyritty tasapainottamaan erilaisia intressejä. Perusoikeuksien sanottu tasapaino tulee huomioida niin ikään tekijänoikeudellisia säännöksiä tulkittaessa. (Perustuslakivaliokunnan mietintö 7/2005, s. 2).

Linkit ovat tärkeitä keskustelun sekä mielipiteiden ja tietojen vaihtamisen ja vastaanottamisen välineitä. Useimmiten linkittämisellä on tarkoitus jollakin tavalla levittää tietoa tai tehostaa sen löytymistä. On kuitenkin arvioitava, miten vahvasti kyseessä olevaan linkittämistilanteeseen liittyy yhtäältä sananvapauden ja toisaalta tekijänoikeuden tavoitteita. Esimerkiksi syvälinkeillä voidaan nopeuttaa tiedon saatavuutta. On myös arvioitava, kuinka keskeistä linkitys on tiedon etsinnälle ja miten lähelle sananvapauden ydintä linkittäminen yksittäistapauksessa sijoittuu (Pihlajarinne 2012, s. 80–83).

Oleennaista linkittämisen tekijänoikeudellisessa arvioinnissa eivät ole niinkään linkkien tekniseen toteuttamiseen liittyvät näkökohdat vaan ne vaikutukset, joita linkityksellä on oikeudenhaltijoiden perusteltuihin etuihin ja yleisön mahdollisuuksiin saada monipuolisia sisältöjä saatavilleen (Tekijänoikeustoimikunnan mietintö – Ratkaisuja digiajan haasteisiin. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2012:2, s. 118).

Tekijänoikeustoimikunnan mietinnön liitteenä olevan selvityksen mukaan yksi vaihtoehto kielletyn ja sallitun linkittämisen rajan vetämiseksi olisi rakentaa tekijänoikeuslain säännös seuraavien kolmen arviointikriteerin varaan:

Liittyykö linkittäminen elinkeinotoimintaan vai tapahtuuko se ilman ansiotarkoitusta?

Onko linkittäminen satunnaista vai perustuuko liiketoimintamalli kokonaisuudessaan aineistojen systemaattiseen linkittämiseen? Kenen toimet ovat ensisijaisesti ratkaisevia linkitettävän aineiston valinnassa – käyttäjän vai palveluntarjoajan? (Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2012:2, s. 112).

Edellä mainitun selvityksen perusteella tekijänoikeustoimikunnan johtopäätöksenä oli, että yksinoikeuden piiriin tai hiljaisen suostumuksen ulkopuolelle olettasäännöksen perusteella voitaisiin asettaa esimerkiksi elinkeinotoiminnassa tapahtuva linkittäminen palveluissa, jotka perustuvat kokonaan toisten aineistojen systemaattiselle linkittämiseen, mikäli linkitettäväksi tuleva aineisto valikoituu ensisijaisesti palveluntarjoajan aktiivisten toimien perusteella.

Hiljaisen suostumuksen osalta olettamasaännöksen soveltaminen kuitenkin edellyttäisi, että oikeudenhaltijan tahtoa ei ole aihetta arvioida toisin. Tähän arviointiin vaikuttavat toimet, joita oikeudenhaltijalta voidaan kulloisessakin tilanteessa kohtuudella edellyttää tahtonsa ilmaisemiseksi. (Tekijänoikeustoimikunnan mietintö – Ratkaisuja digiajan haasteisiin. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2012:2, s. 113).

Linkittäminen voi loukata tekijän moraalisia oikeuksia

Tekijän moraalisisista oikeuksista säädetään tekijänoikeuslain 3 §:ssä. Sen mukaan tekijä on ilmoitettava hyvän tavan mukaisesti, kun teoksesta valmistetaan kappale tai teos kokonaan tai osittain saatetaan yleisön saataviin. Lisäksi säännöksessä kielletään teoksen muuttaminen tekijän kirjallista tai taiteellista arvoa tai omalaatuisuutta loukkaavalla tavalla ja teoksen saattaminen yleisön saataviin tekijää sanotuin tavoin loukkaavassa muodossa tai yhteydessä. Tekijän moraalisisia oikeuksia voidaan loukata joko muuttamalla teosta tekijää loukkaavalla tavalla tai käyttämällä teosta loukkaavassa yhteydessä. Tekijän moraaliset oikeudet on otettava huomioon silloinkin kun teos toisinnetaan julkisesti tekijänoikeuslain 22 §:n tai 25 §:n nojalla. (Harenko–Niiranen–Tarkela: Tekijänoikeus. Kommentaari ja käsikirja. 2006 s. 49).

Moraalisten oikeuksien loukkaaminen arvioidaan objektiivisesti. Arvioinnissa otetaan huomioon teoksen luonne, tekijän teoksesaan ilmentämä ideologia ja tarkoitusperät sekä teoksen tavanmukainen käyttötapa ja –yhteys. (Harenko–Niiranen–Tarkela: Tekijänoikeus. Kommentaari ja käsikirja. 2006 s. 52).

Lainausoikeudesta (”Sitaatti”)

Tekijänoikeuslain 22 §:n (24.3.1995/446) mukaan julkistetusta teoksesta on lupa hyvän tavan mukaisesti ottaa lainauksia tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa. Lainauksella tulee olla asiallinen yhteys siteeraajan teokseen. Tekijänoikeuslain 49 a §:n mukaan 22 §:ää sovelletaan myös 49 a §:ssä tarkoitettuun valokuvaan.

Tekijänoikeuslain 22 §:n kohdalla esitettyjä yleisiä edellytyksiä taideteosten lainaamiseksi on sovellettava myös tekijänoikeuslain 25 §:n mukaisissa kuvasitaattitapauksissa. Julkistetun taideteoksen käyttäminen arvostelevisissa ja tieteellisissä esityksissä on tapahduttava hyvän tavan mukaisesti ja tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa. Hyvän tavan mukaisuudella tarkoitetaan sitä, että lainaus palvelee toista teosta tai esitystä. Hallituksen esi-

tyksessä 287/1994 on katsottu, että vaatimus merkitsee taideteosten osalta sitä, että niiden käytön tulee olla perusteltua esityksen selventämiseksi tai havainnollistamiseksi (HE 287/1994 s. 27–28). Hyvän tavan mukaisuuden on katsottu oikeuskirjallisuudessa ja oikeuskäytännössä tarkoittavan sitä, että lainaukset mainos- ja markkinointitarkoituksiin eivät ole sallittuja siteeraussäännöksen nojalla (Harenko-Niiranen-Tarkela: "Tekijänoikeus - kommentaari ja käsikirja". Porvoo 2006 s. 175). Tekijänoikeuslain 25 § voi mahdollistaa taideteoksen lainaamisen myös kokonaisuudessaan (Harenko-Niiranen-Tarkela: "Tekijänoikeus. Kommentaari ja käsikirja". Porvoo 2006 s.185).

Rajoitussäännösten nojalla tapahtuvassa käytössä tekijän nimen ja lähteen mainitsemista koskeva säännös on tekijänoikeuslain 11 §:n 2 momentissa. Tekijän nimen esittäminen kappaleen valmistuksen ja julkistamisen yhteydessä sisältyy lisäksi tekijänoikeuslain 3 §:ssä tarkoitettuihin moraalisiin oikeuksiin.

Analyysi ja johtopäätökset

Tekijänoikeuslain perusteella suojatun aineiston saattaminen yleisön saataville on aineiston oikeudenhaltijan yksinoikeus. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että klikattavan linkin asettaminen internetsivulle voi sinänsä olla aineiston saattamista yleisön saataville. EU-tuomioistuimen Svensson-ratkaisun perusteella kyseisessä ratkaisussa luonnehdituissa olosuhteissa yleisölle välittämisenä ei voida kuitenkaan pitää sellaisten klikattavien linkkien tarjoamista internetsivustolla, jotka johtavat toisella internetsivustolla vapaasti käytettävissä oleviin teoksiin, koska linkittäminen ei tällaisissa olosuhteissa johda teosten välittämiseen uudelle yleisölle. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että hakijan lausuntopyynnössään kuvailemassa tilanteessa, jossa kyse on eikaupallisesta internetsivustosta, on sallittua tarjota sellaisia klikattavia linkkejä, jotka johtavat toisella internetsivustolla oikeudenhaltijan luvalla vapaasti käytettävissä oleviin teoksiin.

Klikattavalla linkillä ei ole sallittua kiertää tekijänoikeudella suojatun aineiston suojaksi asetettua teknistä suojakeinoa tai muuta pääsyrajoitusta. Kuvan oikeudenhaltijalla on oikeus halutessaan päättää kuvan saattamisesta vain tietyn yleisön saataville ja kuvan saatavilla pitämisestä. Toisin sanoen oikeudenhaltijalla on oltava mahdollisuus myös poistaa aineisto internetistä siten, että linkkiä hyödyntämällä ei aineistoa enää aineiston poistamisen jälkeen saa nähtävilleen.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että muiden kuin klikattavien linkkien osalta oikeustila on epäselvä. Arvioitaessa suojatun aineiston linkittämisen sallittavuutta muiden kuin klikattavien linkkien osalta linkitystekniikan sijaan huomio tulisi kiinnittää siihen, mikä on linkitystavan vaikutus osapuolten perusteltuihin intresseihin. Yhtäältä tekijänoikeudella suojatun sisällön saattaminen yleisön saataville on tekijänoikeudenhaltijan yksinoikeus. Toisaalta mahdollisuus keskustelupalstoilla linkittämiseen on usein sananvapauden ydinsisältöä. Linkittäminen on myös olennainen osa internetin tehokasta toimintaa.

Arvioitaessa linkittämisen tekijänoikeudellista hyväksyttävyyttä asia on ratkaistava tapauskohtaisesti kokonaisharkinnan perusteella. Tekijänoikeustoimikunnan mietinnössä käsitellyt kolme kriteeriä (ansiotarkoitus, linkityksen systemaattisuus sekä se, kenen toimet ovat ensisijaisesti ratkaisevia linkitettävän aineiston valinnassa) voivat tarjota hyvän pohjan harkintaan. Kriteereitä on arvioitava yksittäistapauskohtaisesti eikä kriteerien soveltamisen lopputuloksesta voi antaa lausuntoa yleisellä tasolla.

Linkittäjä voi syyllistyä tekijänoikeudella suojatun aineiston tekijän moraalisten oikeuksien loukkaukseen lähinnä silloin, kun aineisto kokonaan tai osittain saatetaan yleisön saataviin ilman tekijän suostumusta tekijän kirjallista tai taiteellista arvoa tai omalaatuisuutta loukkaavassa muodossa tai yhteydessä. Tekijänoikeusneuvosto ei ole arvioinut moraalisten oikeuksien mahdollista loukkaamista tai sitaattioikeuden soveltumista tässä yhteydessä, koska lausuntopyynnössä ei ole yksilöity teosta, johon kuva haluttaisiin liittää mahdollisena lainauksena.

Toimivaltansa perusteella tekijänoikeusneuvosto ei voi ottaa kantaa sopimusoikeudelliseen kysymykseen, sitoutuuko keskustelupalstan keskusteluun osallistuva johonkin nimenomaiseen tai niin sanottuun hiljaiseen sopimukseen ja miten tuota sopimusta on tulkittava arvioitaessa muun muassa keskustelun yhteyteen liitettävien kuvien sallittavuutta. Tekijänoikeuslaki ei estä sitä, että keskustelupalstan yleisohjeissa kielletään kuvan liittäminen keskustelun yhteyteen ilman kuvan oikeudenhaltijan suostumusta.

Tekijänoikeusneuvosto on ottanut lausunnossa kantaa vain tekijänoikeuslain säännösten soveltumiseen eikä ota kantaa muiden säännösten, esimerkiksi henkilötietolain tai sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain säännösten soveltumiseen asiassa.

Puheenjohtaja

Marcus Norrgård

Sihteeri

Marco Grönroos

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Marcus Norrgård (puheenjohtaja), Ismo Huhtanen, Tuula Hämäläinen, Martti Kivistö, Pirjo Kontkanen, Mari Lampenius, Kirsi-Marja Okkonen, Jussi Salokangas, Pekka Sipilä, Aku Toivonen ja Riikka Tähtivuori.